

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 27, 2017

Nummer 27, 2017

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2017:2019](#) 30-05-2017

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2017:1811](#) 28-03-2017

Rechtbank

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2017:4510](#) 26-06-2017

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2017:3261](#) 15-06-2017

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2017:2829](#) 29-05-2017

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2016:7512](#) 01-06-2016

RECHTSPRAAK

Stiefouderadoptie door mannelijke partner van de vader na draagmoederschap. Termijn van samenleving; geen gelijkstelling met de situatie van twee vrouwen, voor wie geen termijn van samenleven en geen termijn van verzorging geldt. Gerechtvaardigd onderscheid omdat het kind niet binnen de relatie wordt geboren.

Verzoekers tot stiefouderadoptie stellen sedert 2011 een relatie te hebben. Zij hadden een kinderwens. In verband daarmee hebben zij afspraken gemaakt met een draagmoeder. Deze is geïnsemineerd met het zaad van een van de twee verzoekers en heeft het kind voor de geboorte erkend. Sedert de geboorte wordt het kind verzorgd en opgevoed door de verzoekers. Het gezag over het kind lag bij de moeder, maar is in 2015 gewijzigd in het eenhoofdig gezag van de vader.

Het verzoek tot adoptie kan slechts worden gedaan, indien zij ten minste drie aaneengesloten jaren onmiddellijk voorafgaande aan de indiening van het verzoek met elkaar hebben samengeleefd (artikel 1:227 lid 2 BW). Aangezien de verzoekers niet aantoonbaar drie jaren voorafgaande aan het verzoek op hetzelfde adres stonden ingeschreven, gaat de rechtbank na of voldaan is aan het vereiste van samenleving.

Verzoekers wonen sinds begin januari 2017 op hetzelfde adres. Daarvoor stonden zij niet op hetzelfde adres ingeschreven om financiële redenen, aldus de 'stiefvader'. Beiden waren in 2013 al betrokken bij de afspraken over het draagmoederschap. Van het begin af aan bestond de intentie dat de partner van de vader de juridische vader zou worden van het kind. Verzoekers voeden het kind vanaf de geboorte samen op. Uit foto's blijkt eveneens dat verzoekers langer dan drie jaren een relatie met elkaar hebben. Op grond van het vorenstaande is de rechtbank van oordeel dat voldoende is komen vast te staan dat verzoekers meer dan drie jaren voorafgaande aan de indiening van het verzoek tot adoptie een zodanige bestendige relatie met elkaar hadden dat deze situatie gelijkgesteld kan worden aan het vereiste van drie jaren samenleving. Daarbij neemt de rechtbank tevens in beschouwing dat in toenemende mate in de jurisprudentie een tendens is waar te nemen, waarbij de in de wet gestelde termijnen worden losgelaten in het geval dat deze termijnen geen zinnig doel dienen.

Dit doet zich vooral voor in afstammings- en adoptiezaken.

Verzoekers hebben voorts betoogd dat hun (relationele) situatie waarbinnen zij hun kind hebben gekregen gelijk dient te worden gesteld aan de (relationele) situatie van twee vrouwen waarbinnen een kind wordt geboren. De rechtbank overweegt daarover het volgende. De wetgever heeft bewust onderscheid gemaakt tussen de hierboven vermelde situaties. Wanneer een kind wordt geboren binnen de relatie van twee vrouwen geldt er geen samenlevings- en verzorgingstermijn, terwijl dat bij twee mannen, zoals in het onderhavige geval, wel aan de orde is. In het eerste geval wordt het kind geboren uit een vrouw, die een relatie heeft met een andere vrouw. Niet alleen de geboorte, maar ook de daaraan voorafgaande zwangerschap vindt binnen de relatie plaats. Als twee mannen een relatie hebben, is er een draagmoeder die buiten de relatie staat en die het kind baart. Hierbij vindt de zwangerschap en de geboorte niet binnen de relatie van twee mannen plaats. Dit bewust gemaakte verschil tussen adoptie door twee vrouwen en die door twee mannen levert een zodanig onderscheid op dat niet in zijn algemeenheid kan worden gesteld dat dit onderscheid in strijd is met het verbod van discriminatie, zoals verwoord in artikel 14 EVRM.

Kanttekening: terecht stelt de rechtbank met het oog op adoptie de situatie van twee vrouwen binnen wier relatie een kind wordt geboren en die van twee mannen die met behulp van een draagmoeder in hun relatie een kind gaan verzorgen en opvoeden, niet op één lijn.

De rechtbank geeft ook een ten-overvloede-beschouwing over termijnen in het afstammings- en adoptierecht, namelijk dat er een tendens is waar te nemen in de jurisprudentie dat die termijnen niet in acht worden genomen als zij geen zinnig doel dienen. Een dergelijke beschouwing doet mijns inziens afbreuk aan de correcte overweging dat in dit geval de bestendigheid van de relatie uit andere feiten is afgeleid dan het enkele geregistreerd staan op hetzelfde adres. Het ontwaren van tendensen door een rechter die vervolgens als (mede) redengevend worden beschouwd om af te wijken van de wet lijkt me een gevaarlijke weg. De termijn is in dit geval gesteld om 'handen en voeten' te geven aan de wijze waarop de bestendigheid van de relatie kan worden vastgesteld. Het was mijns inziens voldoende om in het licht van het doel van de bepaling, namelijk dat alleen die verzoekers ontvankelijk zijn die een aantoonbare bestendige relatie hebben, in dit geval materieel invulling te geven. SW

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 26-06-2017

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2017:4510

Zaaknummer: C/13/622884 / FA RK 17-597

RECHTSPRAAK

Zuivere aanvaarding van de nalatenschap. Nadien is een pgb-schuld bekend geworden. Verzoek om de nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden, omdat de erfgenaam de schuld niet kende en ook niet behoorde te kennen. De kantonrechter wijst het verzoek af. De pgb-schuld had bekend kunnen zijn.

Verzoekster heeft de nalatenschap van haar overleden echtgenoot zuiver aanvaard. Nadien stelt zij bekend te zijn geworden met een pgb-schuld. Om die reden heeft zij een machtiging verzocht om de nalatenschap van haar overleden man alsnog beneficiair te mogen aanvaarden dan wel haar te ontheffen van de verplichting de schuld vanuit het eigen vermogen te voldoen.

De kantonrechter overweegt dat de uitzonderingsclausule ex artikel 4:194a BW (de schuld wordt ontdekt na de wettelijke verdeling) alleen bescherming biedt voor schulden die de erfgenaam niet kende en evenmin behoorde te kennen op het moment dat hij de nalatenschap zuiver aanvaardde. Uit de parlementaire geschiedenis volgt dat met de woorden 'kende en behoren te kennen' wordt aangesloten bij het begrip goede trouw in het BW (artikel 3:11 BW). Goede trouw ontbreekt als de erfgenaam van het bestaan van de schuld wist op het moment van aanvaarding van de nalatenschap. Ook als een erfgenaam weliswaar een juiste voorstelling van zaken miste met betrekking tot de aanwezige schulden, maar onder de gegeven omstandigheden beter behoorde te weten of twijfelde of had moeten twijfelen over (de afwezigheid van) een schuld en heeft nagelaten hiernaar nader onderzoek te doen, kan hij als niet te goeder trouw worden aangemerkt.

De kantonrechter stelt voorop dat hij ervan uitgaat dat verzoekster de pgb-schuld niet kende op het moment dat zij de nalatenschap zuiver aanvaardde. De kantonrechter is echter wel van oordeel dat zij de schuld behoorde te kennen. Van een erfgenaam wordt verwacht dat hij heeft onderzocht waaruit de nalatenschap bestaat. Op grond van de wet rust op de erfgenaam de verplichting om de nalatenschap af te wikkelen. Onderdeel van de afwikkeling is het betalen van alle schulden. Om deze te kunnen betalen, zal de erfgenaam moeten weten welke schulden er zijn. Daarvoor is ten minste nodig dat hij de administratie van de erflater moet

hebben geraadpleegd. Dat verzoekster de administratie heeft uitbesteed en dat diegene, volgens verzoekster, die administratie op onjuiste wijze heeft gevoerd en vervolgens met de noorderzon is vertrokken, maakt niet dat verzoekster de administratie niet hoefde te raadplegen. Daarbij komt dat zij wist dat erflater pgb-gelden ontving. De stelling dat de correspondentie aangaande de pgb-schuld naar een onjuist adres is verzonden, wordt verworpen nu erflater dit adres zelf aan het zorgkantoor had doorgegeven. Het verzoek is derhalve afgewezen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 15-06-2017

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2017:3261

Zaaknummer: 5698740 UT VERZ 17-1176

Rechters: M.H.F. van Vugt

Wetsartikelen: 4:194a BW en 3:11 BW

RECHTSPRAAK

Omgang na beëindiging van het gezag. Voorwaarden die GI als voogd wenst te stellen aan de omgang, maar die geen rechtstreekse relatie hebben met de omgang (zoals de voorwaarde dat de moeder geen ruzie maakt met de buurvrouw in het bijzijn van de kinderen), kunnen daaraan niet worden gesteld, omdat artikel 1:377a BW daartoe geen grondslag biedt.

Partijen zijn in deze stand van de procedure bij het hof niet langer verdeeld over de omgangsregeling op zichzelf, doch slechts over de daaraan door de gecertificeerde instelling (GI) – die de voogdij over de kinderen uitoefent – te verbinden voorwaarden. Ten aanzien van de door de GI aan deze omgangsregeling verbonden voorwaarden overweegt het hof dat deze voorwaarden geen rechtstreekse relatie met de omgang zelf hebben, zoals gebruikelijke voorwaarden met betrekking tot aanvangs- en eindtijden van de omgang of begeleiding bij de omgangsregeling. Voorwaarden als het verbod om ruzie te maken met de buurvrouw in het bijzijn van de kinderen of het in de eigen slaapkamer en het eigen bed slapen van de kinderen bij de moeder dienen niet tot effectuering van de omgang zelf. Artikel 1:377a BW biedt dan ook geen grondslag voor het verbinden van voorwaarden als hier aan de orde aan de omgangsregeling. Ook anderszins is er geen grondslag voor dergelijke voorwaarden. Het staat het hof daarom niet vrij de voorwaarden die de GI stelt te verbinden aan de omgangsregeling. Het hof heeft derhalve alleen de door de GI verzochte en niet in geschil zijnde omgangsregeling vastgesteld behoudens de daaraan door de GI verbonden voorwaarden.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 30-05-2017

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2017:2019

Zaaknummer: 200.195.662/01

RECHTSPRAAK

Gesloten plaatsing verzocht voor de maximale termijn van zes maanden in verband met wachtlijsten. De verwachting is dat de minderjarige over drie maanden naar een open plaatsing kan gaan, maar de wachtlijsten daarvoor zijn lang. Daarom is gesloten plaatsing voor de maximale termijn verzocht. Kinderrechter wijst het verzoek voor een langere termijn dan drie maanden af.

De gecertificeerde instelling (GI) vraagt een machtiging gesloten plaatsing voor de maximale termijn van zes maanden. De kinderrechter overweegt hierover als volgt.

Gelet op het bepaalde in artikel 6.1.2 lid 2 Jeugdwet kan een gesloten machtiging slechts worden verleend indien naar het oordeel van de kinderrechter deze jeugdhulp noodzakelijk is in verband met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen die de ontwikkeling van de jeugdige naar volwassenheid ernstig belemmeren. Bovendien dient de opnemings- en het verblijf noodzakelijk te zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan deze jeugdhulp onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken.

De GI heeft ter zitting naar voren gebracht dat er meerdere zorgmeldingen binnen zijn gekomen vanuit de politie over minderjarige. Zij zou omgaan met mensen uit een verkeerd netwerk. Ook zou minderjarige de moeder hebben aangevallen met een hamer. Daarnaast is het zorgelijk dat minderjarige, ondanks dat zij nog maar kort naar een nieuwe school gaat, veel spijbelt. De diabetes van minderjarige is op dit moment maar ook al gedurende langere tijd erg onstabiel en het is van groot belang dat dit meer stabiliseert en de minderjarige haar eetmomenten erop aanpast. Tot op heden is dit, ondanks alle ingezette hulp, niet gelukt in de thuissituatie. Haar zeer instabiele insulinegehalte is zeer schadelijk en bovendien kunnen de sterke schommelingen het gevolg hebben dat de minderjarige niet helder kan denken. Dit verhoogt het risico dat zij zich mee laat slepen door de mensen uit het zorgelijke netwerk waarin zij verkeert en onvindbaar zal worden. Daarom is een plaatsing in een open instelling op dit moment nog niet aan de orde. Naar verwachting zal de minderjarige over ongeveer drie maanden klaar zijn om over te stappen naar een open instelling. De GI stelt dat er lange wachtlijsten zijn voor open plaatsen en de doorstroommogelijkheid daardoor sterk wordt

beperkt. De GI heeft daarom verzocht om een langere machtiging dan de minderjarige naar verwachting nodig zal hebben om voldoende te stabiliseren.

De kinderrechter vindt het een zorgelijke ontwikkeling dat wachtlijsten toenemen en de doorstroommogelijkheden beperkt zijn. Het kan niet zo zijn dat dat een reden vormt om een gesloten machtiging langer af te geven dan strikt noodzakelijk is. Nu naar verwachting de minderjarige binnen drie maanden voldoende gestabiliseerd zal zijn om naar een open instelling te gaan, zal de kinderrechter de machtiging gesloten jeugdhulp dan ook verlenen voor de duur van drie maanden en het verzoek voor het overige afwijzen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 29-05-2017

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2017:2829

Zaaknummer: C/16/439218 / JE RK 17-1093

RECHTSPRAAK

Dient alsnog de alimentatie voor een jongmeerderjarige die achteraf over een periode in het verleden is vastgesteld, jaarlijks geïndexeerd te worden? Het hof beantwoordt deze vraag ontkennend.

De vader en de (moeder van de) zoon zijn verwikkeld geweest in procedures over door de vader ten behoeve van de zoon te betalen alimentatie. Bij beschikking van 16 augustus 2006 is bepaald dat de vader een bedrag van € 525 per maand aan kinderalimentatie diende te betalen. Deze is door de rechtbank met ingang van 21 mei 2011 op nihil gesteld. Op 23 juli 2014 heeft het hof in hoger beroep een beschikking gegeven, waarbij, met wijziging van de beschikking van dit hof van 16 augustus 2006, de bijdrage in de kosten van levensonderhoud en studie van de zoon met ingang van 21 mei 2011 is bepaald op € 525 per maand. De zoon is op 21 mei 2014 21 jaar geworden. Het volgende punt houdt vader en zoon verdeeld: moet de door het hof in de laatste beschikking met ingang van 21 mei 2011 bepaalde bijdrage worden verhoogd met wettelijke indexeringen tot 21 mei 2014?

Het hof overweegt als volgt. Op grond van artikel 1:402a BW wordt de bij rechterlijke uitspraak vastgestelde bijdrage jaarlijks van rechtswege gewijzigd met de wettelijke indexering. Op grond van het bepaalde in artikel 1:402a lid 2 BW gaat deze wijziging in op 1 januari volgende op de in het eerste lid van artikel 1:402a BW genoemde datum (30 september). Het hof zoekt aansluiting bij de uitspraak van de Hoge Raad van 14 maart 1980. De Hoge Raad verwijst in zijn uitspraak naar het verband tussen artikel 1:401 BW en artikel 1:402a lid 1 en lid 2 BW. De regeling is erop gericht dat partijen zonder inschakeling van de rechter kunnen vaststellen welk bedrag moet worden betaald. Indien de verschuldigdheid van wettelijke indexeringen afhangt van de vraag over welke periode de inkomensgegevens voor de beoordeling in aanmerking zijn genomen, leidt dit in de praktijk tot te veel onzekerheden, aldus de Hoge Raad. Groot belang wordt aldus gehecht aan de rechtszekerheid. Dit betekent dat het hof van oordeel is dat de vraag over welke periode de inkomensgegevens voor de bepaling van de draagkracht van de vader in aanmerking zijn genomen, niet van belang is. Indien dit eerst zou moeten worden beoordeeld zou dit juist leiden tot onzekerheid en aldus afhangen van de omstandigheden die in de betreffende zaak zich hebben voorgedaan. Dit is in strijd met de rechtszekerheid.

Het hof heeft in zijn uitspraak beslist over een periode die in zijn geheel reeds verstreken was, te weten de periode van 21 mei 2011 tot 21 mei 2014, de dag waarop de zoon 21 jaar is geworden en de onderhoudsplicht van de vader jegens hem eindigde. Het hof overweegt in genoemde beslissing ook dat het heeft te beoordelen of de man voldoende draagkracht heeft om een bijdrage voor de zoon te betalen tot 21 mei 2014. Indien het hof had bedoeld dat over de jaren na 21 mei 2011 nog een wettelijke indexering over het – eerst nadien – bepaalde bedrag had moeten plaatsvinden, dan zou het hof dit in zijn beschikking hebben bepaald en had het hof de te betalen bijdrage per jaar vastgesteld. Dit is niet gebeurd. Het hof komt daarom tot de slotsom dat de vader over de op 23 juli 2014 met ingang van 21 mei 2011 gewijzigde onderhoudsbijdrage geen wettelijke indexeringen na 21 mei 2011 verschuldigd is geweest.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 28-03-2017

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2017:1811

Zaaknummer: 200.197.574

RECHTSPRAAK

Gezamenlijk gezag na scheiding. Wijziging anderszins in het belang van het kind noodzakelijk? Minderjarige verblijft bij de vader, maar die is ernstig ziek geworden en zal binnen afzienbare termijn overlijden. Dan zou de moeder het gezag alleen uitoefenen. Moeder heeft sterke band met het kind. Gelet op de situatie van de moeder (drugsverslaafd) acht de rechtbank eenhoofdig gezag bij de moeder niet in het belang van de minderjarige. Rechtbank wijst het verzoek van vader toe en belast hem alleen met het gezag.

De vader verzoekt om het gezamenlijk gezag te wijzigen in eenhoofdig gezag dat hij uitoefent om te voorkomen dat na zijn overlijden vanwege de bij hem geconstateerde ernstige ziekte de moeder van rechtswege alleen met het gezag wordt belast en de minderjarige bij haar zal verblijven.

De rechtbank overweegt als volgt. Ingevolge artikel 1:253n lid 1 BW kan op verzoek van de niet met elkaar gehuwde ouders of één van hen, de rechtbank het gezamenlijk gezag beëindigen indien de omstandigheden zijn gewijzigd. Ingevolge het tweede lid in verband met artikel 1:251a lid 1 BW kan dit verzoek worden ingewilligd indien er een onaanvaardbaar risico is dat het kind klem of verloren zou raken tussen de ouders en niet te verwachten is dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zou komen of wijziging van het gezag anderszins in het belang van het kind noodzakelijk is.

Naar het oordeel van de rechtbank is er sprake van gewijzigde omstandigheden. Bij vader is een vooralsnog als ongeneeslijk te beschouwen vorm van kanker vastgesteld waardoor zijn levensverwachting beperkt is. Vervolgens dient de vraag beantwoord te worden of in onderhavig geval voldaan is aan de voorwaarden zoals gesteld in het tweede lid van artikel 1:253n BW. De rechtbank stelt allereerst vast dat geen feiten of omstandigheden zijn gesteld of gebleken omtrent een risico dat de minderjarige op dit moment klem of verloren zou kunnen raken tussen de ouders. Een wijziging naar eenhoofdig gezag op deze grondslag is dan ook niet aan de orde.

Het gaat de rechtbank dus om de vraag of de wijziging anderszins in het belang van de minderjarige noodzakelijk is. Hierbij ziet de rechtbank zich voor een dilemma geplaatst. Aan de ene kant is het uitgangspunt van de wetgever dat ouders ook na verbreking van hun relatie het ouderlijk gezag gezamenlijk blijven uitoefenen. In de periode tot op heden – en dat geldt naar verwachting tot het moment van overlijden van de vader – zijn er ook geen feiten of omstandigheden die maken dat de wijziging noodzakelijk is. Anderzijds is er het belang van de minderjarige. Op het moment dat vader zou komen te overlijden is het naar het oordeel van de rechtbank absoluut in haar belang dat de moeder niet de mogelijkheid heeft om – al dan niet abrupt – een wijziging in de verblijfssituatie van de minderjarige te brengen. De redenen daarvoor zijn als volgt.

Niet alleen is een dergelijke wijziging van verblijf – zeker in de voor de minderjarige ongetwijfeld moeilijke periode kort na het overlijden van haar vader – op zichzelf al niet in haar belang, nu zij dan al een aantal jaren in het gezin van vader, zijn partner en haar halfzusje is opgegroeid, maar belangrijker is het volgende. Bij moeder is sprake van forse en langdurige problematiek (drugsverslaving). Naar haar eigen zeggen is haar situatie op dit moment instabiel. Tot op heden lukt het haar ook niet om hier verandering in aan te brengen. Een poging tot klinische hulpverlening is onlangs nog mislukt. De Raad voor de Kinderbescherming heeft desgevraagd ter zitting verklaard dat zij gelet op de situatie in het verleden en in het heden weinig vertrouwen heeft in het terugkomen van de opvoedvaardigheden van moeder. De rechtbank acht het dan ook uitermate onaannemelijk dat moeder na het overlijden van vader uit hoofde van haar (dan eenhoofdig) gezag een reguliere opvoedende rol kan spelen in het leven van de minderjarige. Zij zal naar verwachting ook op dat moment niet bij moeder kunnen wonen.

De moeder heeft ter zitting weliswaar verklaard de verblijfssituatie van de minderjarige niet (abrupt) te zullen wijzigen na het overlijden van de vader, maar de rechtbank acht deze verklaring onvoldoende geruststellend. Dit alles maakt dat de rechtbank van oordeel is dat wijziging van het gezag in het belang van de minderjarige nu al noodzakelijk is. Het feit dat de uitoefening van het gezamenlijk gezag tot op heden geen problemen heeft opgeleverd maakt dit niet anders en brengt ook geen verandering in het recht op omgang tussen de moeder en haar dochter.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 01-06-2016

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2016:7512

Zaaknummer: C/01/304947 / FA RK 16-892